

AUDYT KRAJOBRAZOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

KRAJOBRAZ PRIORYTETOWY

CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU



Nazwa krajobrazu: Łaziska huta

Kod krajobrazu: 24-341.13-222

Położenie administracyjne: Gmina Łaziska Górne, Powiat mikołowski

Katowice, Warszawa
2025



Projekt realizowany na zlecenie
Województwa Śląskiego
(Umowa CRU WSL nr 1462/GN/2021)

Wykonawca prac:

Konsorcjum w składzie



Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska
(Lider Konsorcjum)



UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Uniwersytet Śląski w Katowicach
(Partner Konsorcjum)



SZKOŁA GŁÓWNA
GOSPODARSTWA
WIEJSKIEGO

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
(Partner Konsorcjum)



Akademia Śląska (dawniej Wyższa Szkoła Techniczna)
w Katowicach
(Partner Konsorcjum)

Kierownik naukowy Audytu:

dr hab. Urszula Myga-Piątek, prof. UŚ – Uniwersytet Śląski w Katowicach

fot. okładka:

Widok na hałdę Skalny oraz kopalnię Bolesław Śmiały - charakterystyczne elementy krajobrazu (fot. Jakub Botwina)

1 METRYCZKA OGÓLNA KRAJOBRAZU

Nazwa Krajobrazu	Łaziska huta
ID	323
Kod krajobrazu	24-341.13-222
Typ, podtyp krajobrazu	12b - Wielkie kompleksy elektrowni konwencjonalnych oraz wielkie farmy fotowoltaiczne
Typ rzeźby terenu*	D - Krajobrazy wzgórzowe
Kod mezoregionu*	341.13
Nazwa mezoregionu*	Wyżyna Katowicka
Typ krajobrazu naturalnego*	Nizin; Wyżyn i niskich gór
Nazwa krajobrazu naturalnego*	Peryglacjalne: równinne i faliste; Węglanowe i gipsowe - erozyjne: zwartych masywów ze skałkami
Kod podokręgu geobotanicznego*	C.3.1.p
Nazwa podokręgu geobotanicznego*	Mikołowski
Typ krajobrazu roślinności potencjalnej*	17; 30
Nazwa krajobrazu roślinności potencjalnej*	Grąd subkontynentalny, odmiana małopolska, forma wyżynna, seria żyzna; Żyzna buczyna sudecka, forma podgórska
Kod regionu historyczno-kulturowego*	I.E.8
Nazwa regionu historyczno-kulturowego*	Konurbacja katowicka, region przemysłowy
Położenie administracyjne	Gmina Łaziska Górne, Powiat mikołowski
Powierzchnia (ha)	358,96

*podano dla jednostki dominującej

2 CHARAKTERYSTYKA KRAJOBRAZU

Krajobraz priorytetowy - przemysłowy i energetyczny, wielkie kompleksy elektrowni konwencjonalnych oraz wielkie farmy fotowoltaiczne w obrębie Łazisk Górnych. Obejmuje kompleks składający się z kopalń, hut i elektrociepłowni konwencjonalnych, z udziałem infrastruktury energetycznej, w tym systemu charakterystycznych chłodni kominowych i urządzeń przesyłowych oraz urządzeń i systemów zbiorników chłodzących oraz kominów, zwałów węglowych, hałd i osadników i niecek osiadania. Klasyczny krajobraz przemysłowych Górnego Śląska. Oś krajobrazu wyznacza ulica Wyzwolenia oraz biegnące obok niej tory kolejowe. Centralnie położone są obiekty Elektrowni i Huty Łaziska, skrajnie na północy KWK „Bolesław Śmiały” z hałdą „Skalny”.

Krajobraz wskazany jako priorytetowy w wyniku:

- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium reprezentatywności, ze względu na występowanie zestawu cech charakterystycznych i właściwych dla modelowego, klasycznego wzorca danego podtypu;
- zastosowania algorytmu w zakresie kryterium unikatowości, ze względu na unikatowość podtypu;

- oceny eksperckiej z kryterium ważności ze względu na klasyczny przykład krajobrazów przemysłowych Górnego Śląska o długiej historii i tradycji przemysłowej; walory fizjonomiczne obszaru, który stanowi ikonę przemysłu górnictwa i energetyki konwencjonalnej.

3 WALORY KRAJOBRAZOWE

Walory przyrodnicze

Na zrehabilitowanej w kierunku leśnym hałdzie „Skalny” obok wciąż jeszcze czynnej kopalni Bolesław Śmiały, doszło do wykształcenia charakterystycznych dla gleb antropogenicznych siedlisk roślin i schronisk dzikich zwierząt. Teren monitorowania procesów renaturalizacji.

Walory kulturowe

Walory kulturowe związane z kompleksem przemysłowym i pracującej na jego rzecz elektrowni w Łaziskach, która funkcjonuje od roku 1927. Na terenie elektrowni działa Muzeum Energetyki. Obecna w krajobrazie Kopalnia „Bolesław Śmiały” jest jedną z najstarszych kopalń w Polsce. Pierwsze wzmianki o kopalnictwie węgla kamiennego na obszarze dzisiejszej kopalni pochodzą z 1779 r. Jedna z najwyższych, i najstarszych (230 lat) i największych (30 ha) nieczynnych hałd w Europie, o wysokości względnej 92 m, a bezwzględna 389 m n.p.m.

Fizjonomia krajobrazu

Jednostka charakteryzuje się krajobrazem bardzo zróżnicowanym pod względem morfologii i pokrycia terenu o bardzo wysokim przekształceniu antropogenicznym. Obecnie zaczyna rozwijać się infrastruktura turystyczna dotycząca Muzeum Energetyki w Łaziskach Górnych oraz Hałdy Skalny z punktem widokowym (389 m.n.p.m.). Kompleks hałdy i elektrowni dobrze widoczny z trasy DK 81 (ciąg widokowy z przedpołem widokowym). Występują liczne bardzo charakterystyczne dominanty krajobrazowe - kominy elektrowni oraz hałda Skalny, która stanowi punkt widokowy. Ze szczytu hałdy rozpościera się widok na typowy krajobraz (sensu largo) Górnego Śląska. Na horyzoncie widoczne połacie lasów, pól i łąk, spośród których wyłaniają się szyby i kominy zakładów przemysłowych. Po granicy obszaru przebiega niebieski turystyczny Szlak Obrońców Polskiej Granicy.

4 DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

ZDJĘCIE NR 1



Widok ze szczytu łądy Skalny na las znajdujący się na północy jednostki (fot. Anna Żemła-Siesicka)

ZDJĘCIE NR 2



Widok z łądy Skalny na elektrownię Łaziska (południowy-zachód). Kominy niewątpliwie dominują krajobraz. (fot. Anna Żemła-Siesicka)

ZDJĘCIE NR 3



Widok na hałdę Skalny i elektrownię Łaziska z hałdy w Kostuchnie (na południowy-zachód). Krajobraz przemysłowy kontrastujący ze zwartymi kompleksami leśnymi. (fot. Anna Żemła-Siesicka)

ZDJĘCIE NR 4



Zabudowa kopalni Bolesław Śmiały - jeden z charakterystycznych elementów krajobrazu jednostki (fot. Jakub Botwina)

ZDJĘCIE NR 5



Kominy elektrociepłowni - charakterystyczny element krajobrazu (fot. Jakub Botwina)

5 DOKUMENTACJA KARTOGRAFICZNA

POŁOŻENIE KRAJOBRAZU PRIORYTETOWEGO

